

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

07-03-191

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи з
навчальної дисципліни

«СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи»
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
заочної форми навчання

Рекомендовано науково –методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 2 від 12 грудня 2019 р.

Рівне – 2019

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» заочної форми навчання [Електронне видання] / Сокаль В. А. – Рівне : НУВГП, 2019. – 27 с.

Укладач: Сокаль В. А., канд. педагогічних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін.

Відповідальний за випуск: Олексін Ю. П., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри суспільних дисциплін.

Керівник освітньої програми спеціальності Якубовська С. Я.

© В. А. Сокаль, 2019
© НУВГП, 2019

ЗМІСТ

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1. Передмова.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми семінарських занять.....	11
6. Завдання для самостійної роботи.....	21
7. Методи контролю.....	22
8. Сума балів за всі форми навчальної діяльності.....	23
9 Шкала оцінювання.....	24
10. Методичне забезпечення.....	24
11. Рекомендована література.....	24
12. Інтернет ресурси.....	27

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Передмова

Вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» передбачає підготовку національної еліти, яка здатна оволодіти освітньо-світоглядною парадигмою гуманітаризації, гуманізації і демократизації вищої освіти, забезпечує різнобічний розвиток особистості викладача і студента.

Для успішного здійснення професійної педагогічної діяльності необхідними є знання з дидактики, методики викладання у вищій школі, володіння спеціально-предметною та психолого-педагогічною компетенцією.

Метою вивчення навчальної дисципліни є пізнання закономірностей виникнення соціальної освіти; формування умінь та практичних навичок визначати етапи виникнення основних категорій соціальної педагогіки у різні вікові періоди у різних країнах.

Навчальна програма дисципліни «Соціальна педагогіка» розроблена відповідно до структури та змісту навчальних посібників, які рекомендовано для студентів вищих навчальних закладів. Курс «Соціальна педагогіка» посідає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки магістра. Він належить до циклу суспільних дисциплін, пов'язаних з вивченням психолого-педагогічних особливостей функціонування і розвитку особистості.

Дисципліна «Соціальна педагогіка» є важливою галуззю педагогіки, яка вчить студентів розуміти закономірності соціально-педагогічних явищ, ознайомлює із основними категоріями, методами соціальної педагогіки формує практичні вміннями застосовувати набуті знання у навчально-виховному процесі. Вивчення теоретичного матеріалу супроводжується практичними заняттями, тренінгами, роздавальним та відео матеріалом.

Ключові слова: педагогіка, соціальна педагогіка, соціальне середовище, соціальне виховання, соціальна політика, адаптація, девіантна поведінка.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» передбачає підготовку національної еліти, яка здатна оволодіти освітньо-світоглядною парадигмою гуманітаризації, гуманізації і демократизації вищої освіти, забезпечує різнобічний розвиток особистості викладача і студента.

Для успішного здійснення професійної педагогічної діяльності необхідними є знання з дидактики, методики викладання у вищій школі, володіння спеціально-предметною та психолого-педагогічною компетенцією.

Метою вивчення навчальної дисципліни є пізнання закономірностей виникнення соціальної освіти; формування умінь та практичних навичок визначати етапи виникнення основних категорій соціальної педагогіки у різні вікові періоди у різних країнах.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- У процесі вивчення курсу Соціальна педагогіка відповідно до вимог навчальної програми майбутні педагоги повинні **знати:**
- ✓ сутність і закономірності розвитку особистості, анатомо-фізіологічні, психологічні та вікові особливості людини;
 - ✓ теоретичні та практичні основи психолого-педагогічного, методико-біологічного, соціально-профільного циклу знань;
 - ✓ спеціальні дисципліни, що розкривають форми, методи та засоби роботи соціального педагога у соціальному середовищі;
 - ✓ теорію та методику самовиховання
 - ✓ діагностику і методи визначення рівнів вихованості ;
 - ✓ методи аналізу ефективності педагогічного управління процесом формування особистості;
 - ✓ сучасний стан і тенденції розвитку дитячого й підліткового руху, товариств, їх роль і вплив на особистість дитини;
 - ✓ основи закономірностей і механізми розвитку особистості;
 - ✓ формування міжособистісного спілкування;
 - ✓ засоби, форми та методи соціально-педагогічної роботи з різновіковими групами дорослого населення та дітьми;
 - ✓ права неповнолітніх, пенсіонерів, інвалідів;

-
- ✓ основи законодавства у галузі соціально-правового захисту сім'ї та дитинства (постанови, розпорядження, накази, нормативні та інші керівні матеріали з питань соціального захисту населення);
 - ✓ методика статевого виховання дітей та підлітків;
 - ✓ роль, місце та функції сім'ї у розвитку особистості дитини;
 - ✓ специфіку подружніх та сімейних конфліктів;
 - ✓ соціально-психологічні аспекти основних сфер життя та діяльності сучасного подружжя;
 - ✓ причини дестабілізації сім'ї, наслідки розлучення;
 - ✓ методика психо-корекційної роботи із сім'єю, особистістю;
 - ✓ діяльність державних, профспілкових, соціальних служб і рухів з проблем сім'ї;
 - ✓ основні напрямки соціально-демографічної політики держави;

Майбутній педагог повинен *уміти*:

- ✓ аналізувати соціальні явища, процеси, бачити власне місце та роль у суспільному житті країни;
- ✓ застосовувати на практиці набуті знання для вирішення педагогічних, методичних, дослідних, організаційно-керівних та інших завдань;
- ✓ діагностувати й давати практичні рекомендації з психологічних, побутових, медичних, службових проблем, пов'язаних із сім'єю та особистістю;
- ✓ на рівні адміністрації та працівника, сім'ї та особистості забезпечувати профілактику різноманітних відхилень фізичного психічного та соціального характеру;
- ✓ виявляти особливості різноманітних типів сімей (багатодітних, неповних, "важких" тощо);
- ✓ виявляти та використовувати можливості соціальних інститутів суспільства у зміцненні авторитету жінки-матері, батька, сім'ї, надавати їм конкретну педагогічну допомогу у вихованні дітей;
- ✓ залучати дітей, підлітків, дорослих до активної культуро-дозвіллевої діяльності;

✓ здійснювати консультативну, організаційну, педагогічну допомогу керівникам підприємств та організацій у вирішенні спільних проблем;

✓ оперувати положеннями нормативних актів щодо вирішення практичних проблем, пов'язаних із сім'єю, особистістю;

✓ впливати, у допустимих формах, на виховання дітей у сімейно-побутовому середовищі, надавати професійну допомогу сім'ям;

✓ знаходити взаєморозуміння та контакти з педагогічно занедбаними підлітками, надавати їм допомогу та підтримку;

✓ працювати з дітьми та підлітками "групи ризику", володіти навичками розрізнення нарко- та токсикоматичних станів, методи роботи з такими категоріями підлітків.

✓ вирішувати і професійно оцінювати наслідки своєї діяльності. регулювати і корегувати міжособистісні стосунки в учнівському колективі, проводити в ньому профілактику розмежування, конфронтації, формувати гуманні відносини з учнями на рівні співпраці з урахуванням національних традицій.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні засади соціальної педагогіки.

Тема 1. Соціальна педагогіка як галузь педагогіки.

Соціальна педагогіка, як наука. Мета, завдання та функції соціальної педагогіки. Взаємини соціальної педагогіки з соціальною роботою. Структура соціальної педагогіки. Основні категорії соціальної педагогіки. Соціальна виховання. Соціальне середовище. Соціальна адаптація. Соціальна реабілітація. Соціальна профілактика. Соціальна допомога.

Тема 2. Соціально-педагогічна діяльність. Поняття про соціально-педагогічну діяльність. Кваліфікаційні вимоги до соціального педагога. Форми соціальної роботи. Технології соціально-педагогічної роботи. Особливості соціально-педагогічної діяльності. Зміст, структура та принципи соціально-педагогічної діяльності. Зміст професійно-педагогічної

діяльності. Структура професійно-педагогічної діяльності. Принципи соціально-педагогічної діяльності. Функції соціально-педагогічної діяльності.

Тема 3. Основні напрямки державної молодіжної політики в Україні. Характеристика молоді. Функції державної молодіжної політики. Завдання державної молодіжної політики в Україні. Основні напрямки державної молодіжної політики. Становище молоді в основних сферах життєдіяльності. Молодь, як соціальна група. Соціальний портрет молоді. Стан здоров'я молоді. Становище молоді у сфері освіти. Участь молоді у фізкультурно-оздоровчій роботі. Система ціннісного світу молоді.

Тема 4. Захист прав дитини, як соціально-педагогічна проблема. Дитинство, як стадія життєвого циклу людини. Зміст соціальної політики у галузі охорони дитинства. Основні принципи Конвенції ООН про права дитини. Соціально-правова діяльність соціального педагога у системі освіти в Україні. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп. Групи волонтерів. Студентство, як одна із груп волонтерів. Характер і специфіка роботи волонтерів. Напрямки підготовки волонтерів. Програма роботи волонтера.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості.

Тема 5. Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості. Відкрита соціально-педагогічна система. Типологія позашкільних освітньо-виховних закладів та їх специфіка. Характеристика позашкільних установ для дітей та молоді. Принципи організації позашкільної соціально-виховної роботи. Групи позашкільних установ. Сучасні тенденції розвитку позашкільних установ. Напрямки та профілі діяльності позашкільних установ. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку. Дитячі оздоровчі заклади з цілодобовим перебуванням дітей. Типи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку. Організація життєдіяльності школярів у оздоровчих

закладах. Особливості діяльності в оздоровчо-виховних

закладах.

Тема 6. Сім'я як об'єкт соціально-педагогічної діяльності. Функції сучасної сім'ї. Типологія сімей. Напрямки та зміст соціально-педагогічної роботи з проблемними сім'ями. Робота з молодими сім'ями по стабілізації сімейних стосунків. Допомога батькам у розв'язанні проблем сімейного виховання. Діяльність психолога у закладах для дітей сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. Організаційні засади діяльності педагога з дітьми-сиротами. Захист прав та інтересів дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування. Основні напрямки діяльності соціального педагога. Прийомна сім'я, як позитивне соціальне середовище для дитини. Юридичне оформлення прийомної сім'ї. Дитячий будинок сімейного типу в системі захисту дітей-сиріт. Юридичне оформлення дитячого будинку сімейного типу.

Тема 7. Соціальна робота з різними категоріями населення. Робота з молодими інвалідами. Основні завдання у роботі з молоддю з особливими потребами. Соціальна підтримка дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування. Система роботи з дітьми, які залишилися без батьківського піклування. Основні форми роботи соціальної допомоги дітям сиротам. Соціально-педагогічна підтримка в'язнів. Кримінально-виконавча система України. Проблеми злочинності у державі. Основні напрямки перевиховання підлітків. Функції соціального педагога у петенціарних установах. Найхарактерніші особливості контингенту виправних установ. Соціально-педагогічна робота з пенсіонерами та з бездоглядними дорослими людьми. Чинники довголіття та повноцінного життя. Цикл тривалості старіння та його стадії. Особливості соціального патронату людей похилого віку.

Тема 8. Девіантна поведінка дітей та молоді. Девіантна поведінка, як форма дезадаптації молоді. Причини виникнення девіантної поведінки дітей та молоді. Делінквентна поведінка підлітків. Адиктивна поведінка та її види. Причини підліткової проституції. Суїцидальна поведінка та її причини. Особливості

педагогічної профілактики адиктивної поведінки підлітків. Первинна педагогічна профілактика. Вторинна профілактика та її завдання. Третинна педагогічна профілактика. Зміст роботи школи щодо запобігання зловживань наркогенних речовин. Програма вивчення особистості школяра. Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин							
	Денна форма			Заочна форма				
	Усьо го	л	пр	ср	Усь ого	л	пр	ср
Модуль 1								
Змістовий модуль 1.								
1. Предмет і завдання соціальної педагогіки	10	2	2	6	11	2		9
2. Соціально-педагогічна діяльність.	11	2		9	11	-		11
3. Основні напрямки державної молодіжної політики в Україні.	11	2	2	7	11	-		11
4. Захист прав дитини, як соціально-педагогічна проблема	11	2	2	7	11	-	2	9
Змістовий модуль 2.								
5. Соціально-виховні інститути в системі соціалізації особистості.	11	2	2	7	11			

6. Сім'я як об'єкт соціально-педагогічної діяльності.	11	2	2	7	11	-		11
7. Соціальна робота з різними категоріями населення.	11	2	2	7	11	-	2	9
8. Девіантна поведінка дітей та молоді	14	2	2	10	14	-	2	12
Разом	90	16	14	60	90	2	6	82
Усього годин	90	16	14	60	90	2	6	82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
3	Захист прав дитини, як соціально-педагогічна проблема	2
6	Соціальна робота з різними категоріями населення.	2
7	Девіантна поведінка дітей та молоді	2
	Всього	6

Семінарське заняття № 1

Тема: Захист прав дитини, як соціально-педагогічна проблема.

Вид заняття: семінар - розгорнута бесіда

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота

Мотивація навчання особистісне і професійне

самовдосконалення

Мета: ознайомити студентів із особливостями захисту прав дитини.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати особливості захисту прав дитини;

вміти використовувати знання для підвищення успішності, організації самостійної роботи та розвитку емоційно-вольової сфери особистості.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Захист прав дитини як соціально-педагогічна проблема».

План

1. Дитинство, як стадія життєвого циклу людини.
2. Зміст соціальної політики у галузі охорони дитинства.
3. Основні принципи Конвенції ООН про права дитини.
4. Соціально-правова діяльність соціального педагога у системі освіти в Україні.
5. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп. Групи волонтерів.
6. Студентство, як одна із груп волонтерів. Характер і специфіка роботи волонтерів.
7. Напрямки підготовки волонтерів.
8. Програма роботи волонтера.

Основні поняття: дитинство, захист прав дітей, права дітей, соціальна політика, Конвенція ООН, волонтерство.

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Богданова І. М. Соціальна педагогіка : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка. К., 1999. 208 с.
3. Вишневський О. Методи і чинники сучасного українського виховання. Дрогобич: Рідна школа, 1996. 87 с.

4. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді: затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. *Урядовий кур'єр*. 10 вересня 2004 р. № 170.

5. Загальнодержавна програма підтримки дітей та молоді на 2004-2008 рр.: затверджено Законом України від 18 листопада 2003 року № 1281-IV. *Урядовий кур'єр*. 17 грудня 2003 р. № 238.

6. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч.-метод. посіб. К.: УДЦССМ, 2001. 220 с.

7. Міщик Л. І. Соціальна педагогіка. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.

8. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник. К. : Кондор, 2005. 560 с.

9. Соціальна педагогіка: підручник / за ред. А.Й. Капської. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.

10. Соціальна педагогіка : підручник. 5-те вид. виправ. та доп. / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.

11. Народна педагогіка. Світовий досвід. / укладачі А. І. Кузмінський, В. Л. Омеляненко. К., 2003.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

І. З метою узагальнення вивченого, успішного виконання вправ, психологічних та контрольних тестів, опрацювати конспект та рекомендовану літературу.

Контрольні запитання з теми

1. Дати характеристику дитинству, як стадії життєвого циклу людини.

2. Визначити зміст соціальної політики у галузі охорони дитинства.

3. Схарактеризувати основні принципи Конвенції ООН про права дитини.

4. Проаналізувати соціально-правову діяльність соціального педагога у системі освіти в Україні.

5. Визначити стратегію управління діяльністю волонтерських груп. Групи волонтерів.

6. Дати характеристику студентству, як одній із груп волонтерів.
7. Визначити характер і специфіка роботи волонтерів.
8. Напрямки підготовки волонтерів.
9. Програма роботи волонтера.

Завдання для самостійної роботи

10. Дати характеристику дитинству, як стадії життєвого циклу людини.
11. Визначити зміст соціальної політики у галузі охорони дитинства.
12. Схарактеризувати основні принципи Конвенції ООН про права дитини.
13. Проаналізувати соціально-правову діяльність соціального педагога у системі освіти в Україні.
14. Визначити стратегію управління діяльністю волонтерських груп. Групи волонтерів.
15. Дати характеристику студентству, як одній із груп волонтерів.
16. Визначити характер і специфіка роботи волонтерів.
17. Напрямки підготовки волонтерів.
18. Програма роботи волонтера.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Законспектувати основні положення Конвенції ООН про права дитини, Конституції України щодо прав дитини.
2. Дати характеристику соціально-правовій діяльності соціального педагога в системі освіти України.
3. Заповнити таблицю «Соціальний захист дітей»

Напрямок роботи волонтера	Програма роботи з дітьми 7-10 років	Програма роботи з дітьми 11-15 років

Тематика рекомендованих рефератів: «Захист прав дитини як соціально-педагогічна проблема», «Система соціального захисту дітей в Україні», «Дитинство як життєва стадія розвитку особистості», «Волонтерство: основні напрямки та перспективи розвитку в Україні».

II. Відповідно до плану семінарського заняття, опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи

Семінарське заняття № 2

Тема. Соціальна робота з різними категоріями населення.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: ознайомити студентів із особливостями соціально-педагогічної роботи з різними категоріями населення.

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: зміст, форми і методи соціально-педагогічної роботи з різними категоріями населення

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Соціальна робота з різними категоріями населення».

План

1. Соціально-педагогічна робота з молодими інвалідами.
2. Основні завдання у роботі з молоддю з особливими потребами.
3. Соціальна підтримка дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.
4. Система роботи з дітьми, які залишилися без батьківського піклування.
5. Соціально-педагогічна підтримка в'язнів. Кримінально-виконавча система України.
6. Проблеми злочинності у державі.
7. Основні напрямки перевиховання підлітків.
8. Функції соціального педагога у пененціарних установах.
9. Соціально-педагогічна робота з пенсіонерами та з бездоглядними дорослими людьми.
10. Чинники довголіття та повноцінного життя. Цикл тривалості старіння та його стадії.

11. Особливості соціального патронату людей похилого віку.

Основні поняття: категорії населення, молодь з особливими потребами, діти-сироти, пенітенціарні установи, люди похилого віку .

Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Андрущенко В. П., Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / В. П. Андрущенко, І. І. Мигович, В. П. Бех, М. І. Михальченко. К.: ДЦССМ, 2003. Кн.7. 135 с.
2. Богданова І. М. Соціальна педагогіка : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 343 с.
3. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка. К., 1999. 208с.
4. Виховна робота в закладах освіти України: збірник нормативних документів та методичних рекомендацій з питань організації виховної роботи / МО України: упоряд.: С.В. Кириленко, С.І. Кривонос. К.: ІСДО, 1995. 421 с.
5. Вишневецький О. Методи і чинники сучасного українського виховання/ О.Вишневецький. Дрогобич: Рідна школа, 1996. 87 с.
6. Гнутель Я. В. Виховна робота в сучасних умовах: теорія й методика. Тернопіль, 1998. 221 с.
7. Міщик Л. І. Соціальна педагогіка. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
8. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка : навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 560 с.
9. Соціальна педагогіка : підручник / за ред. А. Й. Капської. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
10. Соціальна педагогіка: підручник. 5-те вид. виправ. та доп. / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.
11. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затверджено постановою КМУ від 12 травня 2004 року № 608. *Урядовий кур'єр*. 2 червня 2004 року.
12. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей і молоді з функціональними обмеженнями:

затверджено постановою КМУ від 8 вересня 2005 року № 877.

Урядовий кур'єр. 28 вересня 2005 року.

Контрольні запитання з теми

1. Визначити особливості соціально-педагогічної роботи з молодими інвалідами.
2. Проаналізувати основні завдання у роботі з молоддю з особливими потребами.
3. Дати характеристику соціальній підтримці дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.
4. Проаналізувати соціально-педагогічну підтримку в'язнів.
5. Дати характеристику кримінально-виконавчій системі України. Визначити проблеми злочинності у державі.
6. Обґрунтувати основні напрямки перевиховання підлітків.
7. Проаналізувати функції соціального педагога і психолога у петенціарних установах.
8. Визначити напрямки соціально-педагогічної роботи з пенсіонерами та бездоглядними дорослими людьми.

Завдання до самостійної роботи

1. Визначити особливості соціально-педагогічної роботи з молодими інвалідами.
2. Проаналізувати основні завдання у роботі з молоддю з особливими потребами.
3. Дати характеристику соціальній підтримці дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.
4. Проаналізувати соціально-педагогічну підтримку в'язнів.
5. Дати характеристику кримінально-виконавчій системі України. Визначити проблеми злочинності у державі.
6. Обґрунтувати основні напрямки перевиховання підлітків.
7. Проаналізувати функції соціального педагога і психолога у петенціарних установах.
8. Визначити напрямки соціально-педагогічної роботи з пенсіонерами та бездоглядними дорослими людьми.

Завдання для індивідуальної роботи.

1. Розробити програму перевиховання важких підлітків.
2. Розробити систему роботи з дітьми, які залишилися без батьківського піклування.

3. Скласти план соціальної реабілітації молоді з особливими потребами.

4. Заповнити таблицю “Соціально-педагогічна робота з різними категоріями населення”

Категорія населення	Напрямки соц-пед. роботи	Зміст соціально-педагогічної діяльності

Тематика рефератів: «Характеристика категорій населення, які потребують соціальної допомоги», «Особливості соціально-педагогічної роботи з молоддю з особливими потребами», «Профілактика дитячих правопорушень», «Соціально-педагогічна робота з людьми похилого віку», «Форми і методи соціально-педагогічної роботи у пенітенціарних установах».

II. Відповідно до плану семінарського заняття опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи з теми.

Семінарське заняття № 3

Тема: Девіантна поведінка дітей та молоді.

Вид заняття: семінар-бесіда.

Методи: бесіда, діагностика знань, психологічне дослідження, самостійна робота.

Мета: ознайомити студентів причинами виникнення девіантної поведінки та видами девіантної поведінки

Відповідно до мети студенти повинні:

знати: зміст, форми і методи соціально-педагогічної роботи щодо подолання девіантної поведінки;

вміти застосовувати отримані знання в професійній діяльності.

Мотивація навчання особистісне і професійне самовдосконалення.

Актуалізація опорних знань: контрольні запитання до теми «Девіантна поведінка дітей та молоді».

План

1. Девіантна поведінка, як форма дезадаптації молоді.

2. Причини виникнення девіантної поведінки дітей та молоді.
3. Делінквентна поведінка підлітків.
4. Адиктивна поведінка та її види.
5. Причини підліткової проституції.
6. Суїцидальна поведінка та її причини.
7. Особливості педагогічної профілактики адиктивної поведінки підлітків.
8. Первинна педагогічна профілактика. Вторинна профілактика та її завдання. Третинна педагогічна профілактика.
9. Зміст роботи школи щодо запобігання зловживань наркогенних речовин.
10. Програма вивчення особистості школяра.
11. Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі.

Основні поняття: дидактика, методи, форми організації, засоби навчання. методи, **якість освіти, джерела змісту освіти**
Узагальнення вивченого: виконання вправ, робота з психолого-педагогічними тестами, тестовий контроль знань.

Література:

1. Андрущенко В. П., Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / В. П. Андрущенко, І. І. Мигович, В. П. Бех, М. І. Михальченко. К.: ДЦССМ, 2003. Кн.7. 135 с.
2. Богданова І. М. Соціальна педагогіка : навч. посіб. К.: Знання, 2008. 343 с.
3. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка. К., 1999. 208 с.
4. Міщик Л. І. Соціальна педагогіка. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
5. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка : навчальний посібник. К. : Кондор, 2005. 560 с.
6. Соціальна педагогіка : підручник / за ред. А.Й. Капської. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
7. Соціальна педагогіка: підручник. 5-те вид. виправ. та доп. / за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.

8. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затверджено постановою КМУ від 12 травня 2004 року № 608. Урядовий кур'єр. 2 червня 2004 року.

9. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей і молоді з функціональними обмеженнями: затверджено постановою КМУ від 8 вересня 2005 року № 877. Урядовий кур'єр. 28 вересня 2005 року.

Контрольні запитання з теми

1. Проаналізувати девіантну поведінку, як форму дезадаптації молоді.
2. Визначити причини виникнення девіантної поведінки дітей та молоді.
3. Дати характеристику делінквентній поведінці підлітків.
4. Визначити види адиктивної поведінки.
5. Проаналізувати причини підліткової проституції.
6. Визначити причини виникнення суїцидальної поведінки.
7. Визначити особливості педагогічної профілактики адиктивної поведінки підлітків.
8. Дати характеристику видам педагогічної профілактики девіантної поведінки.
9. Визначити зміст роботи школи щодо запобігання зловживань наркотичних речовин.

Завдання до самостійної роботи

1. Проаналізувати девіантну поведінку, як форму дезадаптації молоді.
2. Визначити причини виникнення девіантної поведінки дітей та молоді.
3. Дати характеристику делінквентній поведінці підлітків.
4. Визначити види адиктивної поведінки.
5. Проаналізувати причини підліткової проституції.
6. Визначити причини виникнення суїцидальної поведінки.
7. Визначити особливості педагогічної профілактики адиктивної поведінки підлітків.
8. Дати характеристику видам педагогічної профілактики девіантної поведінки.

9. Визначити зміст роботи школи щодо запобігання зловживань наркотичними речовинами.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Розробити програму вивчення особистості школяра.
2. Розробити програму профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі.
3. Скласти 10 тестів до теми заняття.
4. Заповнити таблицю “Профілактика девіантної поведінки”

Тип девіантної поведінки	Характеристика девіацій	Форми профілактичної роботи	Тип і зміст профілактичної роботи

Тематика рефератів: «Девіантна поведінка дітей та молоді: причини виникнення», «Види девіантної поведінки», «Адиктивна поведінка та її причини», «Делінквентна поведінка», «Суїцидальна поведінка молоді», «Профілактика девіантної поведінки».

II. Опрацювавши рекомендовану літературу, законспектувати та підготувати виступи відповідно до плану семінарського заняття.

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть Год.
1	Історія становлення соціальної педагогіки як науки. Теорії розвитку особистості.	8
2	Методи психолого-педагогічних досліджень.	8
3	Актуальні проблеми соціальної політики на сучасному етапі.	8
4	Методи, прийоми і форми організації соціально-педагогічної діяльності	8
5	Професійна етика психолога	8
6	Соціальні інститути та їх вплив на формування особистості	8

7.	Вплив колективу на формування соціалізацію особистості.	8
8	Родинне соціальне виховання. Вплив традицій і звичаїв на соціалізацію молоді.	8
9	Види девіантної поведінки	10
10	Зарубіжний досвід становлення соціальної педагогіки	8
	Разом	82

Оформлення звіту про самостійну роботу

Підсумком самостійної роботи вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» є складання письмового звіту за темами, вказаними в таблиці.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, обумовлені студентом і викладачем

Види самостійної роботи

1. Письмовий звіт за темами, вказаними в таблиці.
2. Презентація наукового фільму з соціальної педагогіки.
3. Підготовка презентації до реферату.
4. Презентація наукової статті.
5. Написання наукової статті для публікації у студентському збірнику.
6. Підготовка виступу на студентську конференцію.
7. Участь в олімпіаді з соціальної педагогіки.

7. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень

8. Сума балів за всі форми навчальної діяльності

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Всього
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4		
10	10	10	10	10	15	15	20		100
40				60					

9. Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Для заліку
90 – 100	зараховано
82 – 89	
74 – 81	
64 – 73	
60 – 63	
35 – 59	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» включає:

Конспект лекцій на паперових носіях.

Конспект лекцій на електронних носіях.

Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.

Мультимедійні презентації до тем дисципліни «Соціальна педагогіка».

Роздавальний матеріал до семінарських занять.

11. Рекомендована література

Базова

1. Богданова І.М. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / І. М. Богданова. К.: Знання, 2008. 343 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка. К., 1999. 208с.
3. Міщик Л. І. Соціальна педагогіка. Запоріжжя: ЗДУ, 1999. 234 с.
4. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка : навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 560 с.
5. Соціальна педагогіка: підручник / за ред. А.Й. Капської. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.

6. Соціальна педагогіка: підручник. 5-те вид. виправ. та доп.

/ за ред. проф. А. Й. Капської. К. : Слово, 2011. 488 с.

7. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко; за ред. О. В. Безпалько. К. : Академвидав, 2013. 321 с.

8. Євтух М. Б. Соціальна педагогіка: підручник / М. Б. Євтух, О. П. Сердюк. 2-ге вид., стереотип К.: МАУП, 2003. 232 с.

Допоміжна

1. Андрущенко В. П., Соціальна робота: менеджмент соціальної роботи / В. П. Андрущенко, І. І. Мигович, В. П. Бех, М. І. Михальченко. К.: ДЦССМ, 2003. Кн.7. 135 с.

2. Антонов Л. И. Социология семьи / Л. И. Антонов, В. М. Медков. М., 1994. 304 с.

3. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. К.: ЦНЛ, 2003. 214 с.

4. Ващук Ф. Г. Шкільна психологічна служба / Ващук Ф. Г., Козубовська І. В., Сагарда В. В. *Школа*. 2001. №5. С. 19-24.

5. Виховна робота в закладах освіти України: збірник нормативних документів та методичних рекомендацій з питань організації виховної роботи / МО України: упоряд: С. В. Кириленко, С. І. Кривонос. К.: ІСДО, 1995. 421 с.

6. Вишневський О. Методи і чинники сучасного українського виховання. Дрогобич : Рідна школа, 1996. 87 с.

7. Гнутель Я. В. Виховна робота в сучасних умовах: теорія й методика. Тернопіль, 1998. 221 с.

8. Головатий М. Ф. Управлінські аспекти соціальної роботи: курс лекцій / Головатий М. Ф., Лукашевич М. П., Дмитренко Г. А. К.: МАУП, 2002. 376 с.

9. Гончаров В. Соціальна робота з неблагополучними родинами: практичний аспект. *Соціальний захист*. 2005. № 6. С. 16-18.

10. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді : затверджено постановою КМУ від 27 серпня 2004 р. № 1126. *Урядовий кур'єр*. 10 вересня 2004 р. № 170.

11. Загальнодержавна програма підтримки дітей та молоді на 2004-2008 рр. : затверджено Законом України від 18 листопада 2003 року № 1281-IV. *Урядовий кур'єр*. 17 грудня 2003. № 238.

12. Зверева І. Д. Соціальна робота в Україні / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько. К. : Центр навч. л-ри, 2004. 256 с.

13. Зобенько Н.А. Робота психологічної служби з неблагополучними сім'ями. *Наук. вісник УЖДУ. Серія : Педагогіка і соціальна робота*. К., 1998. С.102-105.

14. Зайнятість молоді з функціональними обмеженнями / ред. М. М. Ілляш. К., 2003. 139 с.

15. Іванова О. Л. Менеджмент в соціальній роботі : метод. рекомендації до навч. курсу для магістеріуму / О.Л. Іванова. К., Ужгород, 2000. 42 с. 616.

16. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч.-метод. посіб. К. : УДЦССМ, 2001. 220 с.

17. Капська А. Й. Соціальна робота. К., 2005. 327 с.

18. Мудрик А. В. Социальная педагогика А. В. Мудрик. М. : «Академия», 2002. 351 с.

19. Коваль Л. Г. Соціальна педагогіка / Л. Г. Коваль, І. Д. Зверева, С. Р. Хлебик. К., 1997. 344 с.

20. Колков В. Определение эффективности социальных проектов. *Социальная работа*. 2005. №4. С. 35-38.

21. Костецкий В. Розвиток соціальної сфери в Україні. *Соціальна політика та соціальна робота*. 1996. № 1. С. 56-58.

22. Мацковский М. С. Социология семьи: проблемы, теория, методология и методики / Отв. ред Г. С. Батыгина. М., 1989.

23. Мигович І. І. Соціальна робота. Ужгород: УДУ, 1999. 178 с.

24. Мішик Л. І. Соціальна педагогіка. К., 1997. 137 с.

25. Мудрик А. В. Социальная педагогика : уч. пособие. М., 1999.

26. Сейко Н.А. Соціальна педагогіка. Курс лекцій / Н. А. Сейко. Житомир, 2002. 256 с.

27. Соціальна педагогіка. Частина 1. Основи соціальної педагогіки: Конспект лекцій / укл. А. О. Малько. Х., 1998.

28. Типове положення про центр соціально-психологічної допомоги: затверджено постановою КМУ від 12 травня 2004 року № 608. *Урядовий кур'єр*. 2 червня 2004 року.

29. Типове положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей і молоді з функціональними обмеженнями : затверджено постановою КМУ від 8 вересня 2005 року № 877. *Урядовий кур'єр*. 28 вересня 2005 року.

30. Тубавіна І. Я. Соціальна робота з сім'єю за новим сімейним кодексом. Соціальний захист. 2004. № 3. С.39-40.

31. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи. К., 2006. 464 с.

12. Інтернет ресурси

1. Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні»: URL <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>. (дата звернення 10.09.2019).

2. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php (дата звернення 10.09.2019).

3. Цифровий репозиторій НУВГП. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/shufr/> (дата звернення 15.09.2019).